

Η Φιλική Εταιρεία και η κήρυξη της Επανάστασης στις παραδουνάβιες ηγεμονίες

Ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας

Τόπος και χρόνος ίδρυσης: **Οδησός της Ρωσίας, 1814**

Σκοπός:
Προετοιμασία του ένοπλου αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία

Ιδρυτές: **Νικόλαος Σκουφάς** από την Άρτα, **Αθανάσιος Τσακάλωφ** από τα Ιωάννινα, **Εμμανουήλ Ξάνθος** από την Πάτμο και **Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος** από την Ανδρίτσaina

Η Οδησσός

Η Οδησσός, χαλκογραφία στο «Εθνικόν Ημερολόγιον»
Μαρ. Βρετού 1861-1862.

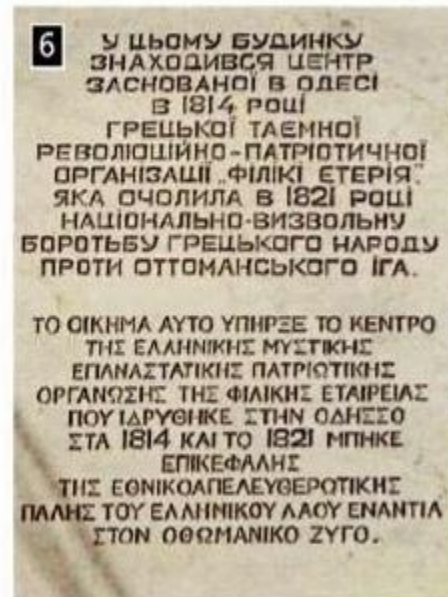
Το σπίτι της Φιλικής Εταιρείας

Αρχαιολογική Αρχαιολογική Επιμελητήριο Ιστορίας & Θεάτρου

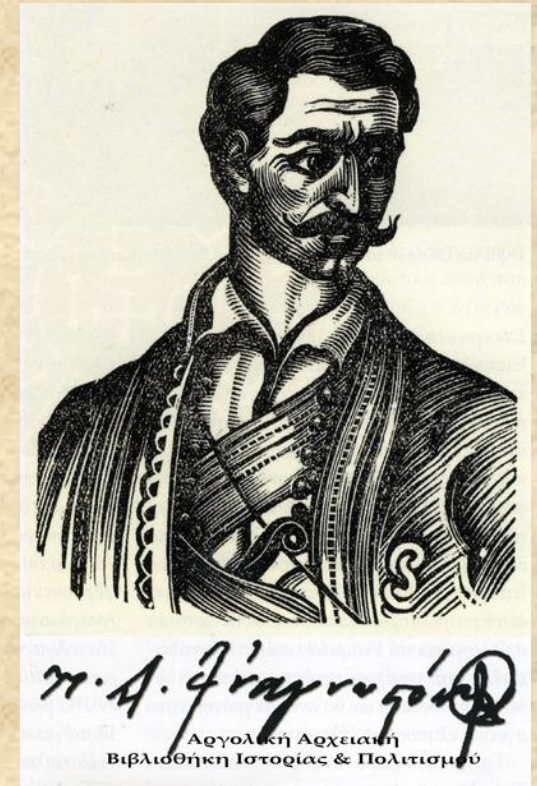
Το σπίτι της οδού Κράση (πάροδος Ν. 18)
στην Οδησσό, **όπου ιδρύθηκε η Φιλική**
Εταιρεία.

Το σπίτι της Φιλικής Εταιρείας σήμερα

- ▲ Το σπίτι στην **Οδησσό της Ρωσίας** στο οποίο ιδρύθηκε η Φιλική Εταιρεία και η πλάκα που έχει εντοιχιστεί στην πρόσοψή του

Οι ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας

Δυσχέρειες για την ανάπτυξη της Φιλικής Εταιρείας

Επικράτηση της Ιερής Συμμαχίας-Κατάπνιξη κάθε
επαναστατικού κινήματος

Διασπορά του Ελληνισμού σε τεράστιο χώρο

Ανάγκη να τηρηθεί πλήρης μυστικότητα

Τα διαφορετικά συμφέροντα των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων

Καταστάσεις που ευνοούν την ανάπτυξη της Φιλικής Εταιρείας

Η παραλυσία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Η διάδοση των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης

Η πίστη ότι είχαν ωριμάσει οι συνθήκες για την ανεξαρτησία της Ελλάδας

Οργανωτικό πρότυπο της Φιλικής Εταιρείας

Υιοθέτησε το οργανωτικό πρότυπο μυστικών εταιρειών (Καρμπονάροι)

Τα υποψήφια μέλη δοκιμάζονταν και ορκίζονταν πίστη και αφοσίωση

Η προβλεπόμενη τιμωρία ήταν ο θάνατος

Τα μέλη της επικοινωνούσαν με ψευδώνυμα και κρυπτογραφικό αλφάβητο

Ο όρκος των Φιλικών

Πίνακας του ζωγράφου
Διονυσίου Τσόκου με τον όρκο
των Φιλικών-1849 (Ο
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
αποδίδει τον όρκο του Φιλικού
Εταίρου

ΟΡΚΙΖΟΜΑΙ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΑΛΗΘΙΝΟΥ ΘΕΟΥ
ΟΙΚΕΙΟΘΕΛΩΣ ΟΤΙ ΘΕΛΩ ΕΙΜΑΙ ΕΠΙ ΖΩΗΣ,
ΠΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΝ ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΑ.
ΝΑ ΜΗΝ ΦΑΝΕΡΩΣΩ ΤΟ ΠΑΡΑΜΙΚΡΟΝ ΑΠΟ
ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕ ΝΑ ΣΤΑΘΩ
ΚΑΤ' ΟΥΔΕΝΑ ΛΟΓΟΝ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΥ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΩΣΙ
ΑΛΛΟΙ ΠΟΤΕ ΟΤΙ ΓΝΩΡΙΖΩ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΩΝ, ΜΗΤΕ ΕΙΣ
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΜΟΥ ΜΗΤΕ ΕΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ Ή ΑΛΛΟΝ
ΦΙΛΟ ΜΟΥ.

ΤΕΛΟΣ ΠΑΝΤΩΝ, ΟΡΚΙΖΟΜΑΙ ΕΙΣ ΣΕ, Ω ΙΕΡΑ ΠΛΗΝ
ΤΡΙΣΑΘΛΙΑ ΠΑΤΡΙΣ. ΟΡΚΙΖΟΜΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ
ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥΣ ΒΑΣΑΝΟΥΣ ΣΟΥ ΟΡΚΙΖΟΜΑΙ ΕΙΣ ΤΑ
ΠΙΚΡΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΤΟΣΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ ΕΧΥΣΑΝ
ΚΑΙ ΧΥΝΟΥΝ ΤΑ ΤΑΛΑΙΠΩΡΑ ΤΕΚΝΑ ΣΟΥ ΕΙΣ ΤΑ
ΙΔΙΑ ΜΟΥ ΔΑΚΡΥΑ ΧΥΝΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΤΑΥΤΗΝ ΤΗΝ
ΣΤΙΓΜΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΛΛΟΥΣΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ ΤΩΝ
ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΜΟΥ, ΟΤΙ ΑΦΙΕΡΩΝΟΜΑΙ ΕΙΣ ΣΕ.

Το κρυπτογραφικό αλφάβητο των Φιλικών

A	B	Γ	Δ	E	Z	Θ	Ι	Κ	Λ	M
η	ξ	υ	ψ	ω	1	2	3	4	5	6
N	Ξ	O	Π	P	Σ	T	Φ	Χ	Ψ	ΟΥ
7	4α	8	9	0	α	β	γ	δ	9α	ε

Από το κρυπτογραφικό αλφάβητο της φιλικής εταιρίας λείπουν τα γράμματα ήττα (H) και ύψιλον (Y). Ο αριθμός που αντιστοιχείται το γράμμα γιώτα (I) ισχύει και για τα ήττα (H) και ύψιλον (Y). Επίσης στην θέση του γράμματος ωμέγα (Ω) έχει μπει το ΟΥ και το ωμέγα (Ω) το αντικαθιστούσαν με τον αριθμό 8 που ίσχυε για το όμικρον (O). Τέλος τα γράμματα Ξι (Ξ) και Ψι (Ψ) τα αντικαθιστούσαν με το ΚΣ και ΠΣ και συνεπώς η κρυπτογράφηση τους είναι αποτέλεσμα της σύνθεσης αυτών των γραμμάτων και γίνονται 4α και 9α αντίστοιχα. Αυτό ήταν μια έξυπνη προσθήκη η οποία καθιστούσε το κρυπτογράφημα πολύ ασφαλές.

«Αύριο θα αρχίσει η μάχη» η3038 2η
η0δ3αω3 3 6ηδ3

Σημαία και σφραγίδα της Φιλικής Εταιρείας

Η παλαιότερη επαναστατική σημαία. Σχεδιασμένη με τις οδηγίες του Παλαιών Πατρών Γερμανού φέρει τα σύμβολα του εφοδιαστικού των ιερέων της Φιλικής Εταιρείας. Την ύψωσε ο Γεώργιος Σισίνης στη Γαστούνη το 1821.

Σφραγίδα της Υπέρτατης Αρχής της Φιλικής Εταιρείας
Αθήνα, Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος

Η σφραγίδα που
χρησιμοποιούσε
ο φιλικός Παν.
Σέκερης

Η ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας

- ❖ Η Αόρατη Αρχή παρέμενε μυστική και αφηνόταν να εννοηθεί ότι την αποτελούσαν ισχυρά πρόσωπα
- ❖ Οι ιδρυτές της αποφάσισαν να αναθέσουν την ηγεσία:
 - Στον **Ιωάννη Καποδίστρια** (υπουργό εξωτερικών της Ρωσίας) αλλά αρνήθηκε
 - Στον **Αλέξανδρο Υψηλάντη** (ανώτερο αξιωματικό του ρωσικού στρατού) **Γενικός Επίτροπος Αρχής**

Η επανάσταση στις παραδουνάβιες ηγεμονίες Λόγοι επιλογής των ηγεμονιών

Δεν υπήρχε σε αυτές τουρκικός στρατός (λόγω
παλαιότερων ρωσο-τουρκικών συνθηκών)

Βορειότερα υπήρχε ρωσικός στρατός που οι
Έλληνες πίστευαν ότι θα βοηθήσει

Υπήρχε βοήθεια από τοπικούς βαλκάνιους
ηγέτες (Καραγεώργεβιτς, Βλαντιμηρέσκου)

Η κήρυξη της επανάστασης

- Χρόνος: **24 Φεβρουαρίου 1821**
- Τόπος: **Ιάσιο της Βλαχίας** (είχε προηγηθεί το πέραςμα του Προύθου από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη)

Το πέρασμα του Προύθου ποταμού

▲ Οι Έλληνες επαναστάτες αντιμετωπίζουν τους Τούρκους στον Προύθο. Στη σκηνή αυτή διακρίνεται ένας νέος Έλληνας, ο οποίος έχει πηδήξει πάνω στο άλογο Τούρκου ιππέα και του επιτίθεται με ένα ξιφίδιο (Αθήναι, Μουσείο Μπενάκη). Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών, σ. 61.

Τα κύρια σημεία της προκήρυξης

Γινόταν μνεία των αγώνων των ευρωπαϊκών λαών για ελευθερία

Γινόταν σαφής υπαινιγμός για βοήθεια από τη Ρωσία

Γινόταν αναφορά στη δημοκρατική οργάνωση της πολιτείας, που θα ιδρυόταν μετά την επιτυχία της επανάστασης

Συγκρότηση επαναστατικού στρατού- Δημιουργία Ιερού Λόχου

24 Φλεβάρη ο Υψηλάντης
παραίτεται από το ρωσικό
στρατό

Εθελοντές
συγκροτούν το
πρώτο στρατιωτικό
σώμα του Υψηλάντη
από 2000 άνδρες

Στις 10 Μαρτίου
1821 ο Υψηλάντης
φτάνει στην πόλη
Φωξάνη

Εκεί σχηματίζεται ο Ιερός
Λόχος από εθελοντές
σπουδαστές των
ελληνικών παροικιών και
του ελληνικού σχολείου
της Οδησού

Ο Ιερός Λόχος

Προβλήματα που αντιμετώπισε η επανάσταση

1ο

- Οι πλούσιοι Έλληνες των ηγεμονιών δεν ανταποκρίθηκαν υλικά

2ο

- Η στρατολόγηση δεν προχωρούσε

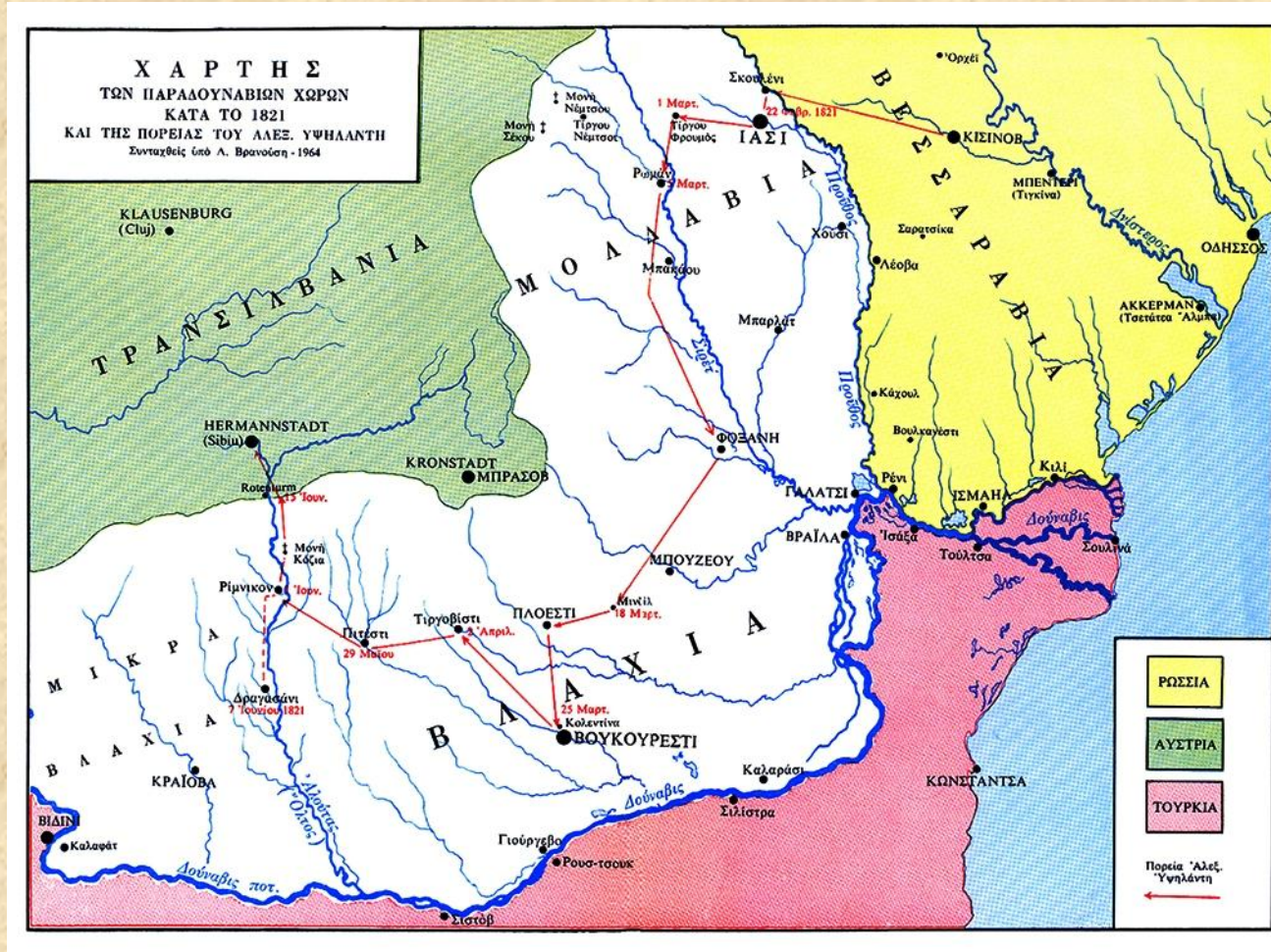
3ο

- Ο τσάρος αποκήρυξε την επανάσταση και επέτρεψε την είσοδο του τουρκικού στρατού στις ηγεμονίες

4ο

Ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ δέχτηκε πιέσεις από τους Τούρκους και αφόρισε όσους μετείχαν στην επανάσταση

Χάρτης των επιχειρήσεων του Αλέξανδρου Υψηλάντη στη Μολδοβλαχία (Λ. Βρανούσης, 1964).

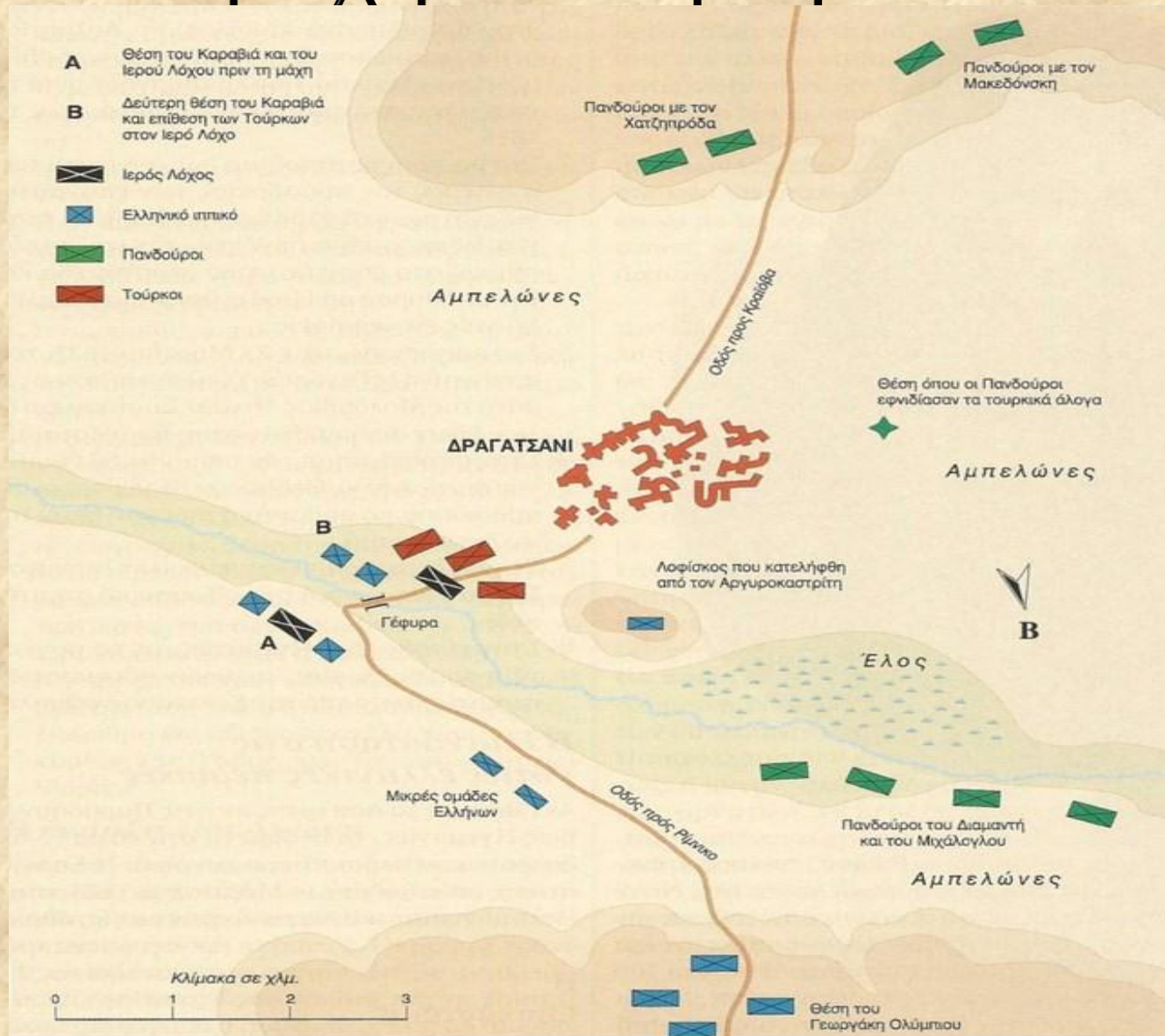
Η πορεία του Αλέξανδρου Υψηλάντη

Η έκβαση της επανάστασης

- ▣ **7-8 Ιουνίου 1821** → μάχη στο Δραγατσάνι
- ▣ Διακρίθηκε ο **Ιερός Λόχος** (μονάδα από εθελοντές σπουδαστές)
- ▣ Η **ήττα** δεν αποφεύχθηκε
- ▣ Ο **Υψηλάντης** πέρασε στην Αυστρία, όπου **συνελήφθη**
- ▣ **Σεπτέμβριος 1821** → ένα τμήμα αγωνιστών με επικεφαλής τους **Γεωργάκη Ολύμπιο** και **Ιωάννη Φαρμάκη** εγκλωβίστηκε στη **μονή του Σέκου**
- ▣ Ο Ολύμπιος αποφάσισε να ανατιναχτεί με τους συμπολεμιστές του
- ▣ Ο Φαρμάκης μετά από αντίσταση δύο εβδομάδων πιάστηκε αιχμάλωτος και αποκεφαλίστηκε

Η μάχη στο Δραγατσάνι

▲ Λιθογραφία με τη μάχη στο Δραγατσάνι. Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης στην πόλη Φωξάνη (σήμερα στη Ρουμανία) δημιούργησε τον Ιερό Λόχο, ένα στρατό από φιλελεύθερους νέους, κυρίως σπουδαστές. Οι περισσότεροι από αυτούς σκοτώθηκαν στη μάχη στο Δραγατσάνι.

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΜΠΙΟΤΖΑΚΗΣ

Γ'3